
Beslutsdatum: 2023-11-23
Beslutande: Kommunfullmäktige, Öckerö kommun
Diarienummer: 0221/22
Handläggare: Linnéa Rösiö, miljöstrateg/kommunekolog

Grötö Knötens naturreservat i Öckerö kommun

BESLUTSHANDLING

FÖRSLAGET OMFATTAR FÖLJANDE HANDLINGAR

Beslutshandling (denna handling) med bilagor:

Bilaga 1a Beslutskarta

Bilaga 1b Områden med ankringsförbud

Bilaga 2a Skötselplan

Bilaga 2b Skötselområden och friluftsliv

Bilaga 2c Arter

Bilaga 3 Inkomna yttranden

Bilaga 4 Sakägarförteckning

Bilaga 5 Hur man överklagar

Bilaga 6 Sändlista

Foto omslag: Grötö Knöten 2022, fotograf Linnéa Rösiö

INNEHÅLL

FÖRSLAG TILL BESLUT	4
Syftet med naturreservatet	4
Skälen för kommunens beslut	4
Uppgifter om naturreservatet	5
BESLUT OM FÖRESKRIFTER	6
A. Föreskrifter	6
B. Föreskrifter	7
C. Ordningsföreskrifter	8
BESKRIVNING AV NATURRESERVATET	9
ÄRENDETS HANDLÄGGNING	9
KOMMUNENS BEDÖMNING OCH MOTIVERING	10
Motivering av beslutet	10
Konsekvensutredning	11
Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser	11
Miljömål	12
Intresseprövning	12
Hushållningsbestämmelser	12
UPPLYSNINGAR	13
Dispens från föreskrifterna	13
Annan lagstiftning gäller som vanligt	13
Reservatets gränser	13
Förvaltare och förvaltningsuppgifter	13

BESLUT

- Kommunfullmäktige i Öckerö kommun förklarar det område som avgränsats med röd linje på kartan i bilaga 1a som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.
- Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.
- Namnet ska vara Grötö Knötens naturreservat.
- Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.
- I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Kommunfullmäktige i Öckerö kommun skötselplanen för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 2a. Förvaltare är Grötö Naturskyddsförening, tillika markägarförening för Grötö 1:2.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara områdets naturbetesmarker med dess hävdgynnade arter,
- bevara marina naturvärden i form av grunda mjukbottnar och ålgräsängar,
- främja ett hållbart nyttjande av området för friluftsliv.

Syftet ska tryggas genom att:

- naturbetesmarker och mosaikmarker hävdas och hålls öppna genom bete, slåtter och röjning,
- land- och vattenmiljöer skyddas från exploatering,
- området hålls tillgängligt för allmänheten samtidigt som miljön skyddas mot slitage och störningar.

Skälen för kommunens beslut

Grötö Knöten och dess omgivande vattenmiljöer hyser höga naturvärden. På land finns en artrik, hävdgynnad flora med arter som kustgentiana, granspira, jungfrulin, darrgräs och strandmalört. Dessa betesmarker, och de värden som är knutna till dem, kräver årlig skötsel i form av bete, röjning och eventuellt bränning för att markerna inte ska växa igen. I vattenområdet finns grunda mjukbottnar med fina täta ålgräsängar. Tillsammans med vegetationsfria grundområden bildar dessa ett mycket skyddsvärt habitatkomplex som utgör viktiga födosöks- och uppväxtområden för många fiskar, ryggradslösa djur och fåglar.

Området är även ett populärt friluftsområde som är välbesökt av allmänheten. Det är alltså av stor vikt att bevara områdets höga natur- och kulturvärden och se till att det även fortsättningsvis är tillgängligt för besökande allmänhet och förblir fritt från exploatering i form av bebyggelse, vägar, bryggor m.m. Det är även viktigt att säkerställa att Grötö Knöten fortsätter skötas genom årligt bete, röjningar och bränning vid behov.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Grötö Knötens naturreservat
NVR ID:	2056681
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Öckerö kommun
Lägesbeskrivning:	På Grötös norra del.
Fastighets- och sakägare:	Enligt sakägarförteckning bilaga 8
Areal (ha):	18 ha, varav vatten 11 ha
Förvaltare:	Grötö Naturskyddsförening, tillika markägarförening för Grötö 1:2
Naturgeografisk region:	Ljungheds- och kustområden längs den svenska västkusten.
Maringeografisk region:	Kattegatt
Typindelning enligt vattendirektivet	1s. Västkustens inre kustvatten, södra
Vattenförekomst (EU_CD och namn):	SE574330-114000 Stora Kalvsund SE574370-114250 Björköfjorden

BESLUT OM FÖRESKRIFTER

Kommunfullmäktige, Öckerö kommun, beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Uppföra eller väsentligt ändra utformningen av byggnad eller annan anläggning. Gäller inte stängsel och hägnad kring betesmark.
2. Borra, spränga, gräva, schakta, muddra, påla eller bedriva täkt av något slag.
3. Anordna upplag, fylla ut eller tippa massor.
4. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller gödsel.
5. Stödutfodra i naturbetesmark med annat än mineralfoder.
6. Så, plantera eller sätta ut arter från samtliga artgrupper.
7. Bedriva odling av vattenlevande organismer.
8. Sätta ut förtöjningsboj för friliggande båt.

Utan Öckerö kommuns tillstånd är det förbjudet att göra följande:

9. Anlägga ledning.
10. Gräva ner befintlig luftledning.
11. Fästa permanent förtöjningsanordning i berg på ny plats.
12. Bekämpa invasiva främmande arter med metoder som är förbjudna enligt föreskrifterna A1-A7.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

13. När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
14. Vid genomförande av åtgärder som har tillstånd enligt någon av föreskrifterna A9–A12 gäller inte förbuden enligt A1–A8, om förbuden hindrar genomförandet.

15. Vid reparation, underhåll, trädsäkring och ombyggnad av befintlig luftledning. Markskador ska då om möjligt undvikas, men uppkommer markskador ska de repareras.
16. Vid underhåll eller reparation av befintlig avloppsanläggning, ledning eller annan anläggning som har tillkommit i laga ordning är det tillåtet att gräva, anordna tillfälliga upplag samt röja sly- och buskar inom det avstånd som anges i gällande ledningsrätt eller beslut om vattenverksamhet. Tillfälliga upplag får ej placeras på känslig flora. Alla arbeten ska i största möjligaste mån planeras så att skador på naturvärden minimeras och så att marken kan återställas efter avslutat arbete.
17. Vid underhåll eller reparation av befintlig byggnad som har tillkommit i laga ordning är det tillåtet att anordna tillfälliga upplag samt röja sly- och buskar i direkt anslutning till byggnaden.
18. Vid iläggning, upptagning och underhåll av badbrygga vid den kommunala badplatsen, inklusive fästanordningar i berg till bryggan.
19. Vid underhåll, reparation eller anläggning av sjösäkerhetsanordning och sjövägmärke.
20. Vid förberedelser, byggnation, underhåll och drift av bro från fastlandet inom hela reservatsområdet.
21. Utplantering av Martorn som en åtgärd enligt åtgärdsprogrammet för martorn.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Detta avser hela naturreservatet där inget annat anges.

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande åtgärder genomförs för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. Naturreservatets gränser märks ut i terrängen.
2. Informationsskyltar sätts upp och underhålls.
3. Betesdrift med tillhörande åtgärder som röjning, slätter och bränning, inklusive uppsättning och underhåll av stängsel.
4. Plantering/sådd/utsättning av martorn, samt skapande av sandblottor för att gynna föryngring.
5. Träd som utgör en risk för skada på människor, friluftsanordningar, forn- och kulturlämningar fälls eller beskärs.
6. Träd som har fallit över, eller utgör hinder vid, friluftsanordningar, forn- och kulturlämningar flyttas.

7. Stenar som fallit ned från stenmurar eller tomtning får läggas upp igen.
8. Restaurering av ålgräsängar. Detta inkluderar sandtäckning och plantering av ålgräs.
9. Bekämpning av invasiva främmande arter.
10. Strandstädning.
11. Sätta ut fasta förtöjningsdubbar och fasta förtöjningsbojar.
12. Åtgärder för att skrämma bort gäss som orsakar skador på mark eller vegetation.
13. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken)

Inom naturreservatet är det förbjudet att göra följande:

1. Cykla. Cyklar får ledas.
2. Ha hund okopplad under tiden 1 mars - 31 oktober.
3. Lägga upp eller förvara båt eller annan farkost på land mer än två dygn i sträck på samma plats.
4. Samla in djur eller alger med skrapa, kratta eller andra redskap som kan skada havsbotten.
5. Plocka mer än enstaka musslor eller alger. Det är tillåtet att plocka ilandfluten tång för privat bruk.
6. Så eller plantera in växt-eller djurart.
7. Elda annat än i medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande.
8. Tälta.
9. Ankring inom områden med ålgräs, se bilaga 8.
10. Sätta ut förtöjningsboj för friliggande båt.
11. Förtöja båt eller annan farkost mer än två nätter i sträck på samma plats.

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att göra följande:

12. Anordna läger, tävlingar och andra arrangemang med fler än 50 deltagare.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- När Öckerö kommun, eller den kommunen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Knöten ligger på Grötös nordligaste del och är ett område med magra betesmarker med en rik flora av sällsynta och hävdgynnade arter. Området varierar med torra sandiga partier, berg i dagen samt inslag av friska fuktiga områden och mager mark. Marken består av sand med ett tunt lager jord som gynnar växter med låga näringskrav.

Här finns både sten- och sandstränder med inslag av klippor och framför allt en större sandstrand som är en kommunal badplats och ett populärt utflyktsmål. De marina miljöerna består av grunda havsområden med sandbotten som utgör habitat för ålgräs. Dessa är viktiga uppväxt- och födosökmiljöer för många marina organismer.

Området Grötö Knöten har i mer än hundra år tjänat som utmark för öns kor och därigenom hävdats genom bete. Då betet upphörde på 1950-talet började området långsamt växa igen och de hävdgynnade arterna i området minskade. Med hjälp av EU-stöd kunde området restaureras år 2012–2015 och därefter har marken underhållits genom slåtter och färbete.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Arbetet med att bilda reservat initierades i och med ett medborgarförslag från Grötö naturskyddsförening, som också äger en stor del av marken inom området. I medborgarförslaget framfördes områdets värde för friluftslivet, då det är ett populärt besöksmål, samt de höga naturvärdena, framför allt i form av fina betesmarker på strandängar med en artrik flora som bevarats genom restaurering med hjälp av EU-stöd. Förslaget omfattade även ett vattenområde med grunda mjukbottnar där det finns fina ålgräsängar.

Området finns med i Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering, där senaste inventeringen gjordes 2021. Området är även inventerat i Öckerö kommuns naturvårsprogram och har tilldelats naturklass 1, unika naturvärden. I det tillhörande åtgärdsprogrammet finns en åtgärd om att utreda reservatsbildning i kommunens mest värdefulla naturområden, bland annat på Grötö. Vattenområdet inventerades 2020 avseende ålgräs, i samband med att man planerade åtgärder på avloppsreningsverk och ledningsnät på Hönö Pinan.

Under 2018 hölls ett informationsmöte med sakägare och senare beslutade kommunstyrelsen att starta projektet med att bilda reservat på Grötö. I början av 2020 beviljades kommunen LONA-bidrag för arbetet med reservatet.

Samtliga berörda mark- och sakägare har den 4 april 2023 förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken om att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Länsstyrelsen och Havs- och Vattenmyndigheten den 4 april 2023.

Trafikverket, Försvarmakten, Transportstyrelsen, Kustbevakningen, Göteborgs kommunalförbund, Turistrådet i Västsverige, Göteborgs ornitologiska förening, Friluftsförbundet, Botaniska föreningen i Göteborg, Västsvenska kryssarklubben, Öckerö Naturskyddsförening, Grötö Naturskyddsförening har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande den 4 april 2023.

Inkomna yttranden och Kommunens ställningstagande till synpunkterna finns redovisade i bilaga 3.

KOMMUNENS BEDÖMNING OCH MOTIVERING

Motivering av beslutet

Grötö Knöten och dess omgivande vattenmiljöer hyser höga naturvärden. På land finns en artrik, hävdgynnad flora med arter som kustgentiana, granspira, jungfrulin, darrgräs och strandmalört. Dessa betesmarker kräver årlig skötsel i form av bete, röjning och eventuellt bränning för att markerna inte ska växa igen och förlora sina värden. I vattenområdet finns grunda mjukbottnar med fina täta ålgräsängar. Tillsammans med vegetationsfria grundområden bildar dessa ett mycket skyddsvärt habitatkomplex som utgör viktiga födosöks- och uppväxtområden för många fiskar, ryggradslösa djur och fåglar.

Området är även ett populärt friluftsområde som är välbesökt av allmänheten. Det är alltså av stor vikt att bevara områdets höga natur- och kulturvärden och se till att det även fortsättningsvis är tillgängligt för besökande allmänhet och förblir fritt från exploatering i form av bebyggelse, vägar, bryggor m.m. Det är även viktigt att säkerställa att Grötö Knöten fortsätter skötas genom årligt bete, röjning och bränning vid behov.

Inom området löper både kommunala och privata VA-ledningar, ledningar för fiber, samt luft- och markledning för el. Reparation och underhåll av ledningar får göras i enlighet med det som anges i respektive ledningsrätt. Eftersom flera av ledningarna löper tvärs genom reservatsområdet är det dock önskvärt att rådgöra med förvaltaren och ansvarig på kommunen innan planerade arbeten genomförs så att negativ påverkan på naturmiljön kan minimeras. Vid akuta åtgärder kan man gärna informera så snart som möjligt efteråt. Efter arbeten ska marken alltid återställas. Det är viktigt att så långt som möjligt använda befintliga massor eller likvärdiga så att inte jordmånen ändras.

Eftersom Grötö Knöten är ett litet område med känsliga marker har cykling förbjudits inom reservatet. Cykling riskerar att förstöra det tunna jordlagret och skada eller försämra möjligheterna för känsliga arter. Området är så pass litet att man lätt tar sig fram genom att gå. Cyklar får ledas och därför bedöms behovet av cykelparkeringar som litet. I framtiden skulle ett enklare cykelställ kunna ställas på lämplig plats i området. Eldning har begränsats till medhavda grillar och liknande då markerna sommartid blir torra och lättantändlig och då möjligheterna till brandbekämpning är begränsade.

Även tältning har förbjudits inom området av flera skäl. Dels på grund av risk för skada på den känsliga floran under vår och sommar men även för att det saknas toalett inom området, vilket gör övernattningsolämpligt.

I vattenområdet har ankring förbjudits i områden med ålgräs. Ankring har en negativ påverkan och i åtgärdsprogrammet för ålgräsängar framförs ankringsförbud i naturreservat som en åtgärd som kan bidra till ökad skydd och bevarande av ålgräsängar. Utsättning av förtöjningsboj för friliggande båt på ny plats har också förbjudits för markägare och allmänheten, men kan göras av förvaltaren om det i framtiden finns ett behov av fasta förtöjningsplatser. Då kan dessa placeras och utföras med hänsyn till marina naturvärden.

Man får inte plocka mer än enstaka musslor eller alger men man får lov att plocka ilandfluten tång för privat bruk.

I framtiden kan det bli aktuellt med en fast broförbindelse mellan fastlandet och kommunens öar. Det är osäkert hur en sådan förbindelse skulle utformas, men ett undantag har lagts in i händelse av att delar av reservatsområdet behöver användas.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Öckerö kommun att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Delar av området ligger inom riksintresse för friluftslivet och hela området inom riksintresse för högexploaterad kust. Bildande av reservatet på Grötö kommer att bevara området och hindra att det i framtiden exploateras, vilket är förenligt med de värden som riksintressena avser.

Området omfattas inte av någon detaljplan och större delen är i kommunens översiktsplan markerat som natur. En liten del av området är markerat för bebyggelse, fortsatt användning. Denna tomt består i dag av naturmark och ägs av den förening som initierat reservatsbildningen.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Enligt målet om ett rikt odlingslandskap är betande djur en förutsättning för att bevara artrika betesmarker. Biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel ska bevaras eller förbättras och hotade arter och naturmiljöer ska återhämta sig. Bildande av ett naturreservat på Grötö Knöten kommer att bidra till en ökad areal hävdade ängs- och betesmarker, som är indikator för målet. På samma sätt bidrar bildande av reservatet till målet om ett rikt växt och djurliv genom bevarande av hotade arter och deras livsmiljöer. Även i vattnet behöver biologisk mångfald och värdefulla miljöer bevaras och inom målet för hav i balans samt levande kust och skärgård anges marina reservat som ett sätt för kommuner att jobba med målet.

Intresseprövning

Öckerö kommun bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark och vatten samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Öckerö kommun att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Ersättningstalan

Bedömningen har gjorts att det inte finns någon pågående markanvändning som påverkas och att det därmed inte är aktuellt med ersättning eller inlösen.

Sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen kan väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

UPPLYSNINGAR**Dispens från föreskrifterna**

Om det finns särskilda skäl får kommunen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får kommunen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap. 7, 26 §§ miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt, t.ex. följande:

- Miljöbalkens bestämmelser om strandskydd, generella biotopskydd och vattenverksamhet
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, t.ex. fridlysningsbestämmelser
- Fiskebestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling
- Terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen
- Kulturmiljölagen
- Jaktlagstiftningen
- Lagen om skydd mot olyckor t.ex. generella eldningsförbud och efterbevakningsansvar vid brand.

Reservatets gränser

Reservatets gränser sammanfaller delvis med befintliga fastighetsgränser, se bilaga 1a. Även efter justeringar av sådana fastighetsgränser i kartan, t.ex. efter fastighetsbestämning eller inmätning av gräns, ska reservatsgränsen anses följa fastighetsgräns i berörd del.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Grötö Naturskyddsförening, tillika markägarförening för Grötö 1:2.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom kommunens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Öckerö kommun. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i Post och inrikes tidningar och i Göteborgsposten och Torslandatidningen.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som fram-går av kungörelsen och gäller omedelbart även om de överklagas.

Avdelningen för Plan-, fastighet- och samhällsutveckling

Anders Ohlsson

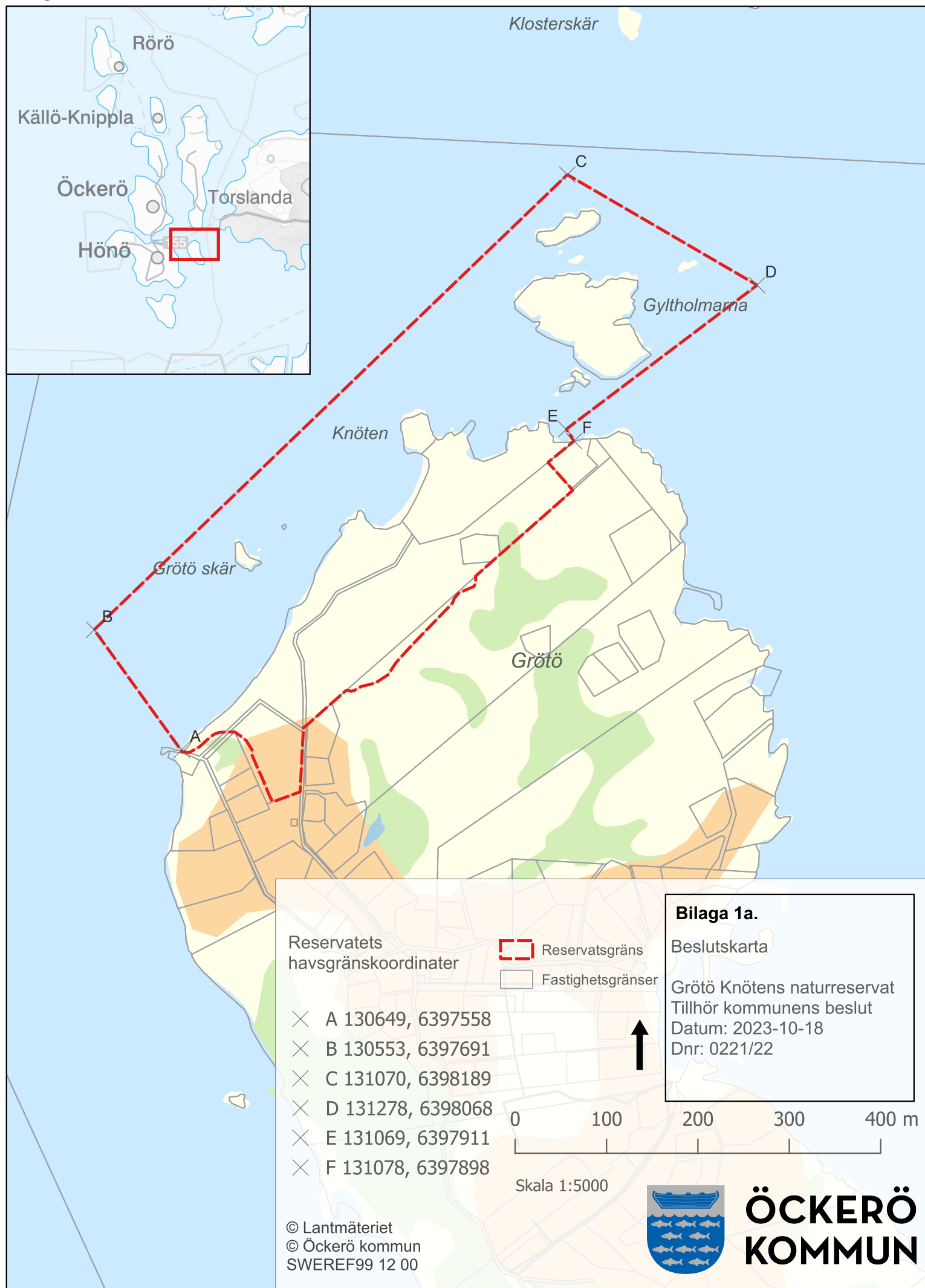
Avdelningschef

Strategisk samhällsutveckling

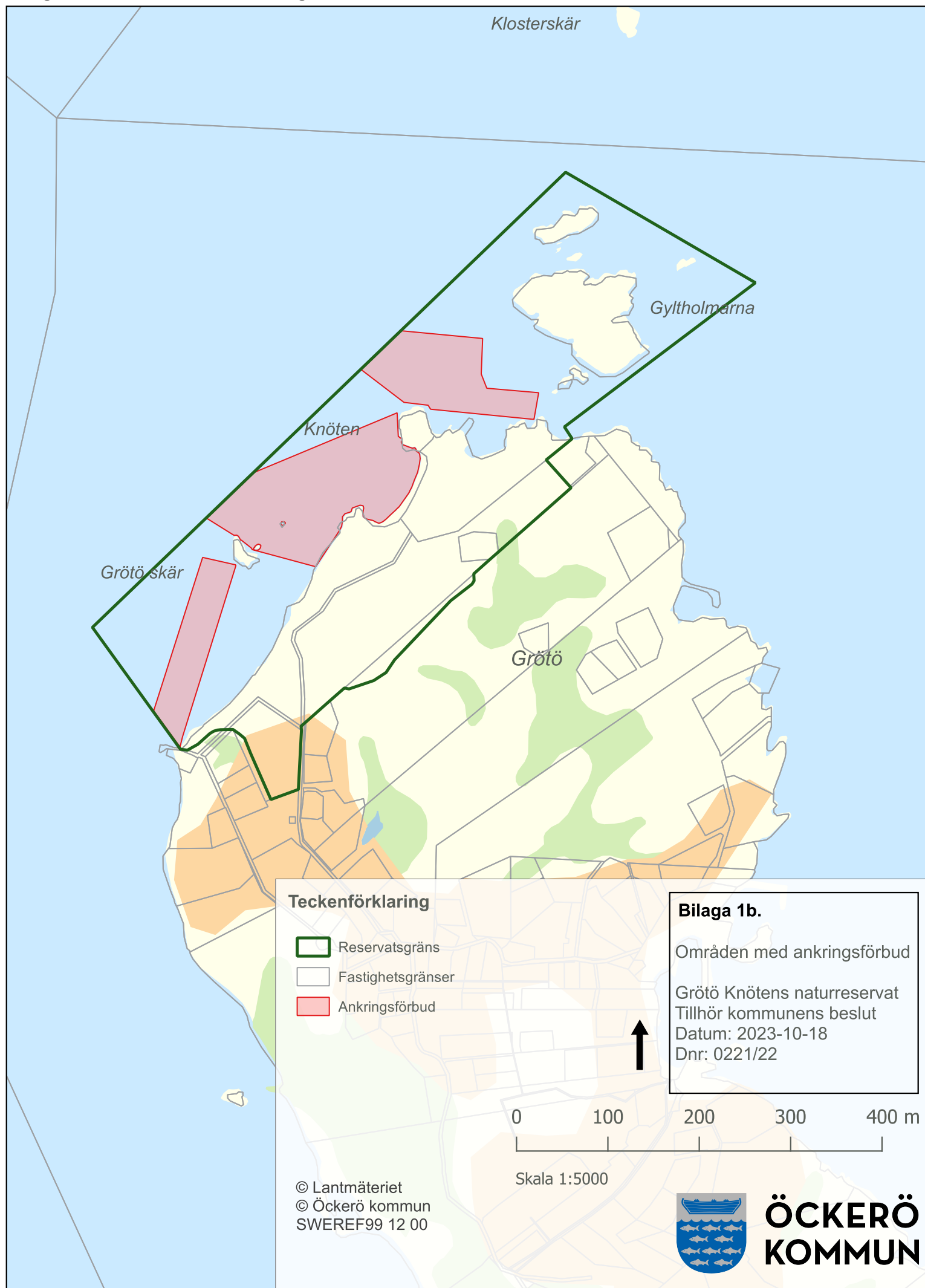
Linnéa Rösiö

Miljöstrateg/kommunekolog

Bilaga 1a. Beslutskarta

Bilaga 1b. Områden med ankringsförbud

Beslutsdatum: 2023-11-23
Beslutande: Kommunfullmäktige, Öckerö kommun
Diarienummer: 0221/22
Handläggare: Linnéa Rösiö, miljöstrateg/kommunekolog

Skötselplan för Grötö Knötens naturreservat i Öckerö kommun

Innehåll

DEL A – BESKRIVANDE DEL	3
Inledning.....	3
Syfte	3
Uppgifter om naturreservatet.....	4
Allmän beskrivning av området	4
Mark- och vattenanvändning – då och nu	5
Biologiska bevarandevärden	5
Kulturhistoriska bevarandevärden.....	6
Friluftslivsvärden	6
DEL B – SKÖTSEL AV GRÖTÖ KNÖTEN	6
Indelning av skötselområden.....	6
Allmänt om skötseln.....	7
Konsekvenser av klimatförändringar	7
Marint skräp	8
Skötselområden med mål och åtgärder	8
Friluftsliv och anläggningar	13
Gränsmarkering	14
Uppföljning	14
Dokumentation av skötselåtgärder	14
Bevarandemål och gynnsamt tillstånd.....	15
Revidering av skötselplanen	15
Planerad förvaltning	15
Sammanfattning och prioritering av åtgärder.....	15
Referenser	16

Foto omslag: Kustgentiana på Grötö Knöten 2022, fotograf Linnéa Rösiö

DEL A – BESKRIVANDE DEL

Inledning

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas. Planerna vänder sig främst till naturvårdsförvaltare och markägare, men också till övriga intressenter.

Skälen till naturreservatet, dess syften och föreskrifter framgår av beslutet om naturreservat.

Skötselplanen beskriver en önskad målbild och den skötsel som behövs för att nå dit. Vilka av de föreslagna åtgärderna som kan genomföras och takten på genomförandet beror på aktuell naturvårdsbudget. Av planen framgår det därför vad som är viktigast att göra om naturreservatsförvaltaren, det vill säga den som är ansvarig för områdets skötsel, behöver prioritera.

Syftet med reservatet och föreskrifterna i beslutet bestämmer skötselplanens inriktning. Skötselplanen gäller tills vidare, men kan revideras vid behov. Till exempel om uppföljningen av bevarandemålen visar att det behövs eller skötseln behöver anpassas efter förändrade omständigheter eller ny kunskap. En ny skötselplan måste stämma överens med reservatsbeslutet. I reservat bildade av kommunen ansvarar kommunen för revidering och fastställande av skötselplaner.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara områdets naturbetesmarker med dess hävdgynnade arter,
- bevara marina naturvärden i form av grunda mjukbottnar och ålgräsängar,
- främja ett hållbart nyttjande av området för friluftsliv.

Syftet ska tryggas genom att:

- naturbetesmarker och mosaikmarker hävdas och hålls öppna genom bete, slåtter, och röjning,
- land- och vattenmiljöer skyddas från exploatering,
- området hålls tillgängligt för allmänheten samtidigt som miljön skyddas mot slitage och störningar.

Naturresevatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturresevatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturresevatet ska kunna uppfyllas.

Uppgifter om naturresevatet

Namn:	Grötö Knötens naturresevat
Beslutsdatum:	2023-10-17
Areal:	18 ha, varav vatten 11 ha
Län:	Västra Götaland
Kommun:	Öckerö
Förvaltare:	Grötö naturskyddsförening
NVR id:	2056681
Ägandeförhållanden:	Området är privatägt och består av två fastigheter och fyra samfälligheter.
Naturgeografisk region:	Ljungheds- och kustskogsområden längs den svenska västkusten
Maringeografisk region:	Kattegatt
Typindelning enligt vattendirektivet:	1s. Västkustens inre kustvatten, södra
Vattenförekomst (HID):	SE574330-114000 Stora Kalvsund SE574370-114250 Björköfjorden

Allmän beskrivning av området

Grötö är en av 10 bebodda öar i Öckerö kommun, i norra skärgården utanför Göteborg. På öns nordligaste del ligger Knöten, ett område med magra betesmarker och med en rik flora av sällsynta och hävdgynnade arter. Området varierar med torra sandiga partier, berg i dagen samt inslag av friska fuktiga områden och mager mark. Betesmarkerna har restaurerats med EU-stöd och hävdas av får sedan 2012. I strandlinjen finns fina sandstränder, stenstränder och klippor. De marina värdena består av grunda havsvikar med mjukbotten och ålgräsängar. Dessa är viktiga uppväxt- och födosöksmiljöer för många marina organismer och vadarfåglar.

Idag används området främst för rekreation och friluftsliv, både av öns invånare och gäster utifrån. En av kommunens badplatser ligger här och är ett populärt utflyktsmål.

Mark- och vattenanvändning – då och nu

Området Grötö Knöten har i mer än hundra år tjänat som utmark för öns kor och därigenom hävdats genom bete. Då betet upphörde på 1950-talet började området långsamt växa igen och de hävdgynnade arterna i området minskade. Med hjälp av EU-stöd kunde området restaureras år 2012–2015 och därefter har marken underhållits genom slätter och färbete tack vare ett ekonomiskt lantbruksstöd.

På Grötö finns cirka 90 åretruntboende, ett antal som mer än fördubblas om sommaren. Ön har ingen biltrafik och saknar fast förbindelse med land. Man tar sig hit med personfärja som går mellan Grötö, Björkö, Kalvsund och Öckerö. Några decennier tillbaka i tiden bodde här endast ett fåtal familjer, men sedan 80-talet har befolkningen vuxit. Många hus är från början av 1900-talet. Inom reservatsområdet finns inga bostadshus, den enda byggnaden är ett telehus som Telia Sonera Sverige AB äger. Det finns även en liten fibernod. Stora delar av området vid Knöten ägs av Grötö naturskyddsförening, som också initierat processen med att bilda reservatet. Totalt omfattar området två fastigheter och fyra samfälligheter.

Biologiska bevarandevärden

Reservatsområdet hyser höga naturvärden kopplade till växtarter och vegetationstyper som visar på långvarig hävd. Arterna kräver särskild skötsel för att kunna finnas kvar och bevaras. Floran är artrik och hävdgynnad med arter som kustgentiana (EN), granspira (NT), jungfrulin, darrgräs, strandmalört och gullviva. I området finns goda förutsättningar för etablering av martorn (VU), som planterades in 2021 av Länsstyrelsen. Både kustgentiana och martorn omfattas av åtgärdsprogram som är ett av flera verktyg för att nå det av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*. I området finns också en hävdpräglad buskvegetation och träd, så som enar, slån, rönn, oxel, ek och apel. Dessa är värdefulla för bland annat insekts- och fågellivet.

Vattenområdet består till största del av grunda mjukbottnar på 0-6 meters djup. Här finns fina täta ålgräsängar (VU) som noterats i de grundaste områdena ner till 3 meters djup. Även ålgräsängar omfattas av ett åtgärdsprogram då de utgör en hotad habitattyp. Tillsammans med ytterligare ängar på öns västsida så täcker ålgräset utanför Knöten ett område på ca 32 000 m². Ålgräsängarna utgör en biologiskt högproduktiv miljö som erbjuder skydd för många organismer, men även vegetationsfria grundområden är viktiga för många arter t.ex. plattfisk. Tillsammans bildar vegetationsfria och vegetationsbevuxna grundområden ett mycket skyddsvärt habitatkomplex.

Kulturhistoriska bevarandevärden

På området finns en bebyggelse lämning och flertalet stenmurar. Enligt ett material framtaget 1983 av Kulturnämnden i Öckerö kommun och Studieförbundet vuxenskolan är bebyggelse lämningen rester av en bostad som uppförts åt Fattig Bryngels på Grötö. Bryngel var son till Nils och Anna Ericksson som bodde först på Kalvsund och Hönö innan de flyttade till Grötö, där Bryngel föddes. Bryngel var den enda av sex syskon som stannade på Grötö och gifte sig med pigan Lena Larsdotter som var från ön. De båda bodde där tills de dog år 1879 respektive 1880.

Friluftslivsvärden

Idag används området främst för rekreation och friluftsliv, både av öns invånare och gäster utifrån. En av kommunens badplatser ligger här och är ett populärt utflyktsmål. Här finns både badbrygga och en långgrund sandstrand. Det går att ta sig till Grötö med personfärja eller med egen båt. Färjans hållplats heter Grötö och härifrån är det en kort promenad på en knapp kilometer till Knöten, där stigar finns och möjligheten att fortsätta sin tur över resten av ön. Cykling är inte tillåtet inom reservatet, men cyklar får ledas.

Det är möjligt att besöka området med barnvagn och rullstol. Inom området finns inga grusade stigar, men markerna är flacka och upptrampade stigar finns där det går att ta sig fram, trots vissa ojämnheter och höjdskillnader i terrängen. Tältning tillåts inte inom området då det kan skada känslig vegetation, kan bli konflikt på grund av betesdriften samt saknas toalett inom området. Ankring tillåts inte inom områden med ålgräs eftersom detta kan ge betydande skador på ängarna. Om det uppstår behov av fast förtöjningsplatser i framtiden möjliggör föreskrifterna för förvaltarna anlägga det.

Övrig bebyggelse och anläggningar

Sommartid finns en brygga på badplatsen som sköts av Öckerö kommun. Det finns också en soptunna utmed stigen, vars tömning sköts ideellt av fastighetsägare på ön. De byggnader som finns är ett telehus och en fibernod. Inom området finns luftledning för el, markförlagda elledningar och fiberkabel. Det finns även både kommunala och enskilda vatten- och avloppsledningar. De kommunala ledningarna är huvudledningar och mycket viktiga för kommunen.

DEL B – SKÖTSEL AV GRÖTÖ KNÖTEN

Indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Naturreseptatet är indelat i fyra stycken skötselområden.

Allmänt om skötseln

Huvudsaklig skötselriktning för landmiljöerna är bete. Området har sedan tidigare restaurerats genom EU-bidrag. Initialt genomfördes omfattande röjning, bränning och gallring av träd och buskar. Sedan uppfördes stängsel och marken underhålls idag genom fårbeta samt viss slåtter. Denna skötsel kommer att fortsätta och mer riktade insatser så som röjning och bränning kan utföras vid behov. Målet är att skötseln ska genomföras så att särskilt känsliga arter, som granspira, kustgentiana, strandmalört, gullviva, kustruta och martorn gynnas och finns i stabila bestånd. Riktade insatser kommer även att behövas för att bekämpa vresros, som är etablerad på flera platser i området.

I vattenområdena är målet att utbredning och skottäthet av ålgräs ska vara den samma och inte minska. Regelbundna kontroller av ålgräsängarnas status är en del i skötseln.

På området finns en badplats som är populär både av boende på ön och besökare. Skötseln av området kommer att fortsätta möjliggöra att området används för rekreation samt syfta till att genom skyltar och guideade vandringar informera om naturvärdena i området så att lämplig hänsyn kan tas till de arter som finns. Området är litet och målet är att det ska kunna fortsätta nyttjas, men utan att det blir för stor belastning på naturmiljöerna.

Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- *Ökad igenväxningstakt* i naturbetesmarker och mosaikmarker.
- *Förlust av habitat* p.g.a. höjd havsnivå.
- *Problem för betesdjuren* med långvarig hetta och torra, samt med sjukdomar och andra svårigheter p.g.a. för blöt mark.
- *Ökning av främmande och invasiva* arter som kan konkurrera ut skyddsvärd flora och fauna både på land och i vattnet.
- *Snabbare förfall av friluftsanordningar*.
- *En förlängd växtperiod för fintrådiga alger och en förhöjd vattentemperatur* kan leda till en ökad syrebrist på havsbottenarna. Detta kan medföra att marina habitat förändras eller förstörs, samt att badplatsens attraktivitet minskar.

Tänkbara skötselåtgärder för att komma till rätta med eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

Igenväxning: röjning, slåtter, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur, omrörning i sand.

Förlust av habitat: ge habitaten möjlighet att vandra uppåt när havet höjs genom utökade betesmarker.

Problem för betesdjur: säkrad dricksvattenförsörjning, solskydd, betesplanering/fällindelning, hårdiga raser, kompletterande skötsel som röjning, slåtter och bränning.

Främmande arter: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.

Friluftsanordningar: användning av tåliga material, täta kontroller och underhåll.

Marint skräp

Marint skräp är ett stort problem längs kusten. Förutom att förfula landskapet så har skräpet många negativa effekter på djur- och växtlivet. Skräpet kommer både från land och havsbaserade källor och en stor del har sitt ursprung utanför landet och har förts hit med strömmar och vindar.

Området Grötö Knöten är mindre drabbat av marint skräp från havsbaserade källor än kommunens västligare delar. Här är mycket av skräpet av inhemskt ursprung och det finns risk för ökad nedskräpning under sommaren då antalet besökare i området ökar kraftigt. Det är därför viktigt att sopkärl finns och töms tillräckligt ofta. Strandstädning kommer att utföras vid behov.

Skötselområden med mål och åtgärder

Naturreseptet är indelat i 4 olika skötselområden, se bilaga 4.

Skötselområdena är:

1. Betesmark
2. Mosaikmark
3. Öar och skär
4. Vattenområde

Skötselområde 1 Betesmark

Areal: 4,8 ha

Beskrivning:

Skötselområde 1 består av fina ock välskötta betesmarker på strandängar med en artrik flora varierat med torra sandiga partier, berg, samt inslag av friska och fuktiga områden och mager mark. Även hävdpräglad buskvegetation och träd med arter som enar, slån, rönn, oxel, sälg och apel finns här. Betesmarkerna har sedan tidigare restaurerats genom EU bidrag. Initialt genomfördes omfattande röjning, bränning och gallring av träd och buskar. Sedan uppfördes stängsel och marken underhålls idag genom slåtter och fårbeta. Här finns också den kommunala badplatsen med en fin sandstrand.

Naturbetesmarker med hävdgynnad flora ska betas så att de vid vegetationsperiodens slut är väl avbetade. Vissa hävdgynnade arter är särskilt beroende av en välhävdad betesmark för att inte konkurreras ut. För att kunna styra betestrycket delas området in i fällor. Ytor med rikast flora, bland annat där kustgentianan växer, bör ej betas precis när de växer till eller blommar, men gärna före och efter.

I strandområdet har en utplantering av martorn gjorts som en del i arbetet med åtgärdsprogrammet för arten. Informationsinsatser till besökande kommer att behövas för att hindra att man skadar eller plockar bort exemplar. För att få till nyetablering av plantor behöver det finnas blottad sand.

Riktade insatser kommer att behövas för att bekämpa vresros, som är etablerad på flera platser i området. Särskilt viktig är bekämpning där den riskerar att konkurrera ut känsliga arter.

Inom området finns två trädgångar med ca 15 björkar som sparats. De ger bland annat skugga åt betesdjuren. Området ligger i en liten svacka med fuktigare mark. Träden kommer troligen försvinna så småningom på grund av ålder. Ingen speciell skötsel av detta området föreslås utan det kan fortsatt vara en del av betesmarken och utvecklas naturligt.

Enstaka mindre rishögar kan vara bra att lämna kvar som faunadepåer för att gynna fågel- och insektslivet, men då inte på ytor med skyddsvärd flora.

Kulturlämningar i form av en tomtning och ett flertal stengärsgrårdar finns. Dessa ska vårdas och bevaras genom att de med bete och eventuellt röjning hålls fria från igenväxningsvegetation. Stenar som har ramlat ned kan vid behov läggas tillbaka.

Bevarandemål:

Området ska bestå av öppna artrika gräsmarker som sköts genom årligt bete, samt röjning och bränning vid behov. Igenväxningsvegetation ska endast förekomma

sparsamt. Områdena ska inte gödslas och stödutfodring ska inte förekomma. Växtnäringsämnen (naturgödsel eller konstgödsel), kemiska eller biologiska bekämpningsmedel får inte användas. Hävdgynnade arter som granspira, kustgentiana, strandmalört, gullviva, kustruta och martorn ska finnas och förnygra sig.

Främmande arter ska bekämpas och endast finnas i begränsad omfattning. Kulturlämningarna ska vara väl synliga i landskapet och fria från skadlig vegetation.

Arealen väl hävdad betes- eller slättermark ska vara 4 ha.

Engångsåtgärder:

- Uppsättning av stängsel för att styra betetrycket. Passager ska anläggas längs markerade stigar. Stängsel som inte längre används ska tas bort.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete, i kombination med slätter på vissa platser. Fällindelning kan användas för att styra betetrycket och se till att växterna får möjlighet att blomma ut och sätta frön. Bete med tyngre djurslag som häst eller ko är inte lämpligt då jordlagret är mycket tunt och skadas lätt.
- Røjning av igenväxningsvegetation vid behov. Eldning av rishögar får inte ske på ytor med fin gräsmarksflora.
- Bekämpning av invasiva och främmande arter vid behov.
- Underhåll av stängsel och stängselgenomgångar.
- Nedfallna stenar från stenvmurar och andra kulturlämningar får läggas upp igen. Røjning kring kulturlämningar vid behov.
- Strandstädning vid behov.
- Vårbränning av ljung, kråkris och krypande en för att möjliggöra för en artrikare betesmarksflora kan göras.
- Informera om förekomst av martorn inom området och att varsamhet bör iakttas så att arten inte skadas.

- Vid behov frilägga blottad sand för att få till stånd nyetablering av martornsplantor.

Skötselområde 2 Mosaikmark

Areal: 0,8 ha

Beskrivning:

Området består av en kuperad mosaikmark med berg i dagen, gammal ljung, krypande en, gräs, lavar samt sly, träd och buskar, bland annat nypon, rönn och björk. Det finns också en större svacka med fuktigare mark som till stor del vuxit igen med sly, buskar och högt gräs. Vid behov av större arealer och betesväxling kan detta område röjas och brännas för att sedan införa bete även här.

Bevarandemål:

Målet är att området inte ska växa igen och att det på sikt kan bli en del av betesmarken. Initialt behövs röjning och bränning för att möjliggöra en artrikare betesmarksflora att etablera sig.

Engångsåtgärder:

- Vårbränning av ljung, kråkris och krypande en för att möjliggöra för en artrikare betesmarksflora kan göras.
- Uppsättning av stängsel för att styra betestrycket. Passager ska anläggas längs markerade stigar. Stängsel som inte längre används ska tas bort

Underhållsåtgärder:

- Röjning, bete och bränning vid behov.
- Bekämpning av invasiva och främmande arter vid behov.

Skötselområde 3 Öar och skär

Areal: 1,3 hektar

Beskrivning:

Skötselområdet består av en större och ett antal minde öar och skär i nordväst och nordöst. Öarna är karga och domineras av berg, men i svackor och sprickor har vegetation etablerat sig. Den största ön, en av Gyltholmarna har tidigare betats av öns

får. Reservatets öar och skär kräver ingen särskild skötsel men får vid behov röjas, betas och brännas för att hindra igenväxning.

Bevarandemål:

Öar och skär förblir öppna med en rik örtflora. Förekomsten av vedartade buskar och träd förekommer mycket sparsamt.

Engångsåtgärder:

- Inga

Underhållsåtgärder:

- Røjning, bete och bränning vid behov.
- Bekämpning av främmande arter vid behov.
- Strandstädning vid behov.

Skötselområde 4 Vattenområden

Areal: 11 ha

Beskrivning:

Skötselområdet omfattar hela vattenområdet inom naturreservatet, med ett djup på mellan 0-6 meter, på enstaka platser ner till 10 meter. Närmast stranden består botten av sand utan dominerande vegetation, men med förekomst av ålgräs, brunalger, grönalger och fintrådiga rödalger. Lite längre ut består botten av sediment med täta ålräsängar som täcker mellan 75-100 % av botten. Djupare ner försvinner ålgräset och övergår i en vegetationsfri sedimentbotten. I området har tidigare funnits blåmusselbankar men nu finns endast enstaka musslor kvar.

Bevarandemål:

Strukturbildande vegetation av ålgräs ska finnas i livskraftiga bestånd som inte minskar i utbredning eller täthet.

Engångsåtgärder:

- Inga

Underhållsåtgärder:

- Uppföljning av täckningsgrad och skottäthet för ålgräs vart tredje år.

Friluftsliv och anläggningarBeskrivning:

Grötö Knöten är ett populärt utflyktsmål, framför allt sommartid då många besöker den kommunala badplats som finns här. Man tar sig till Grötö med personfärja och promenerar till Knöten eller anländer med egen båt. Det finns inga bojar eller utpekade förtöjningsplatser. Landvägen når man Knöten från två olika håll och kan följa en stig som löper genom hela området. Utöver stigen går det lätt att vandra fritt på stränder och över gräsmarker, vilket ibland är att föredra för att minska slitage på stigarna. Informationstavlor kommer att sättas upp och förvaltaren får sätta upp kompletterande informationsskyltar t.ex. om betesdjuren, känsliga arter, kulturlämningar eller områdets natur. Reservatsområdet är litet och känsligt för slitage på grund av det tunna jordlagret. Cykling tältning och eldning utom i medhavda grillar, gasol- och spritkök eller liknande har därför förbjudits. Om behov uppstår kan ett mindre cykelställ möjligen placeras på lämplig plats i området.

Karta med informationsskyltar och stigar finns i bilaga 2c.

Bevarandemål:

Naturreseptet är ett välbesökt utflyktsmål. Besökare ges möjlighet att ta del av information om de värden som finns, om vad som går att ägna sig åt i reservatet samt vilka ordningsföreskrifter som gäller. Området kan också användas för pedagogisk verksamhet och studier på olika nivåer. Naturreseptets skyltar ska vara enhetliga och tydliga.

Stängselgenomgångar ska finnas och göra det enkelt för besökare att vandra i området, samt ta sig till badplatsen.

Engångsåtgärder:

- Informationstavlor ska sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 7. Tavlorna ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar. De ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.
- Förtöjningsdubbar och fasta bojar kan sättas upp om det i framtiden uppstår behov av fasta förtöjningsplatser.

Underhållsåtgärder:

- Informationsanläggningar, stigar, och andra friluftslivsanordningar ska tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Den del av gränsen som går i vattnet ska inte märkas ut.

Uppföljning

Dokumentation av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad/tidsåtgång
- syfte
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Bevarandemålen ska följas upp av Öckerö kommun och resultatet ska ligga till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om gynnsamt tillstånd har uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs. Revidering av skötselplanen sker av Öckerö kommun.

Gynnsamt tillstånd råder inom ett reservat när de uppsatta bevarandemålen nåtts.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

Planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet Grötö Knöten utförs och bekostas av Grötö naturskyddsförening, tillika markägarförening för Grötö 1:2.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Tabell 2. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Bete och slåtter	1	Årligen	1
Röjning av igenväxningsvegetation	1	Vid behov	1
Bekämpning av främmande arter	1	Vid behov	1
Bekämpning av främmande arter	2 och 3	Vid behov	2
Fällindelning och underhåll av stängsel och stängselgenomgångar.	1	Vid behov	1
Ljung och gräsmarksbränning	1 och 2	Vid behov vart 5 - 10:e år	3

Strandstädning	1, 2 och 3	Vid behov	3
Röjning runt kulturlämningar	1	Vid behov	3
Röjning eller bete av hållmarker och små öar och skär	2 och 3	Vid behov	3
Lagning kulturlämningar	1	Vid behov	3
Friläggning av blottad sand	1	Vid behov	2
Utsättning av gränser	1, 2 och 3	1 gång	1
Sätt upp informationsskyltar	1	1 gång	1
Underhåll av informationsskyltar, stigar och andra friluftsanordningar.	1, 2 och 3	Vid behov	2
Fasta förtöjningsplatser	4	Vid behov	3
Uppföljning av skötselåtgärd	Alla områden	Efter åtgärd	1

Referenser

EUs art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Finsberg, C. 2013. Skyddad natur i ett förändrat klimat. Grön infrastruktur i strandängar och ädellövmiljöer samt klimatanpassad skötsel av skyddad natur. Rapport 2013:74. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Gärdenfors, U. (red.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010- The 2010 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Hembyggsprojekt 1983 Öarnas Historia – Grötö öns historia. Delrapport 6. Utgiven av kulturnämnden i Öckerö kommun i samarbete med Studieförbundet vuxenskolan.

Marine Monitoring AB, Sandra Andersson och Johanna Bergkvist. 2020. Inventering och areell avgränsning av ålgräs (Zostera marina) i samband med åtgärder på reningsverk och ledningsnät, Öckerö kommun.

Naturvårdsverket, 1987. Inventering av ängs- och hagmarker: handbok. Naturvårdsverket informerar, Statens Naturvårdsverk, Solna.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Nordiska Ministerrådet. 2001. Kustbiotoper i Norden.

Tillgänglighet till naturreservat för personer med funktionsnedsättning, riktlinjer och standard för fysisk tillgänglighet, Länsstyrelsen i Västra Götalands rapport 2009:81.

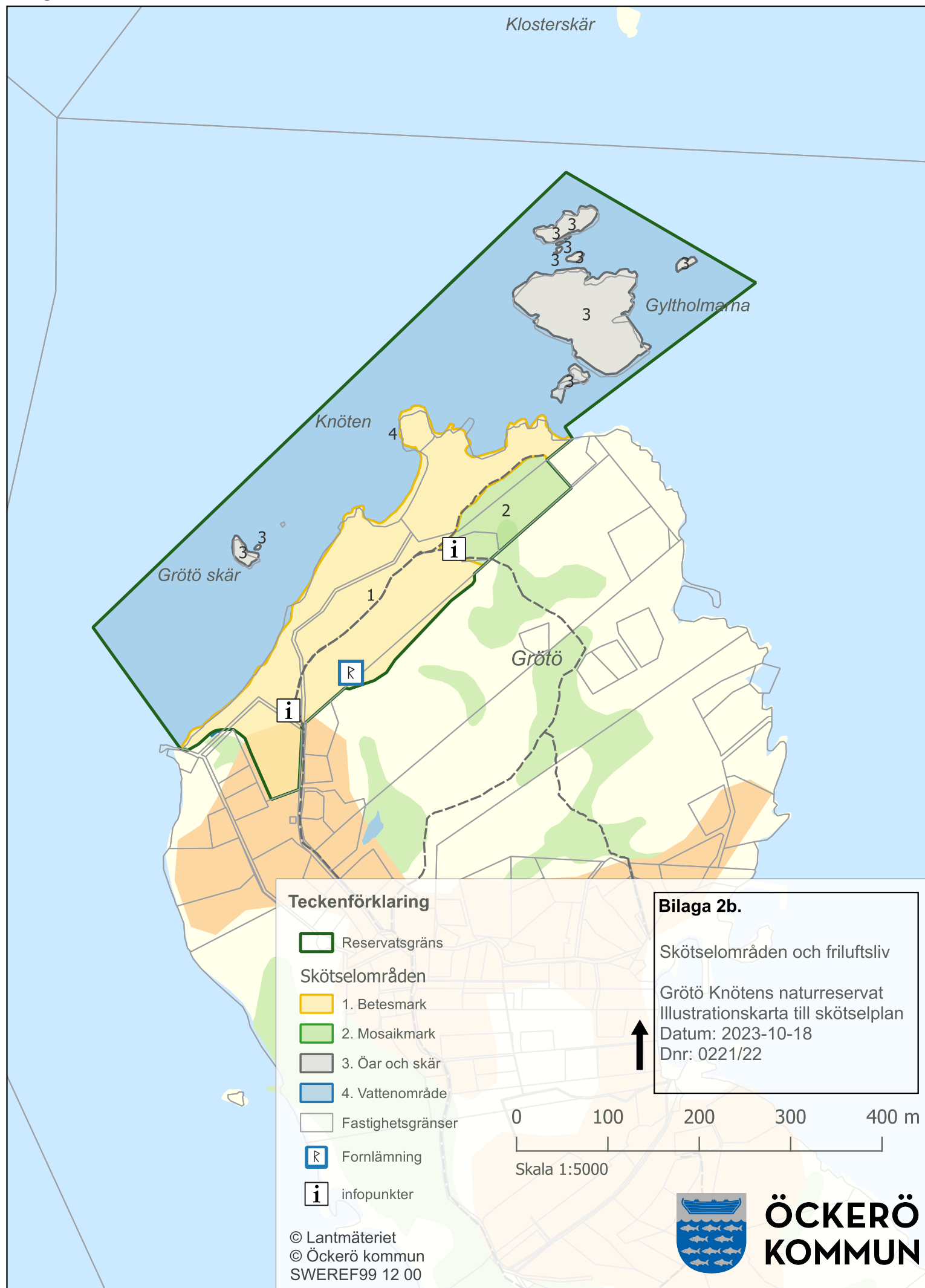
Åtgärdsprogram för fältgentianor i naturliga fodermarker, 2015–2019, Naturvårdsverkets rapport 6681.

Åtgärdsprogram för ljunghed 2022–2026, Naturvårdsverkets rapport 7035.

Åtgärdsprogram för martorn 2008–2012, Naturvårdsverkets rapport 5940.

Åtgärdsprogram för ålgräsängar, Havs- och Vattenmyndighetens rapport 2017:24.

Bilaga 2b. Skötselområden och friluftsliv

Artlista

Tabellen visar arter som noterats inom reservatsområdet och som tillhör en eller flera av följande kategorier:

- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Gärdenfors 2010)
- arter (ÅGP) som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter
- fridlysta arter (§)

Art	Kategori	Inventerad	Källa/ Uppgiftslämnare
Kustgentiana – <i>Gentianella campestris</i> subsp. <i>baltica</i>	§, EN, ÅGP	2021	BL, ÖNF
Martorn – <i>Eryngium maritimum</i>	§, VU, ÅGP	2021	BL, ÖNF
Granspira – <i>Pedicularis sylvatica</i>	NT	2018	BL, ÖNF
Honungsblomster – <i>Herminium monochis</i>	VU	2018	BL, ÖNF
Saltmålla – <i>Halimione pedunculata</i>	VU	2018	BL, ÖNF
Svinrot – <i>Scorzonera humilis</i>	NT	2018	BL, ÖNF
Mistel- <i>Viscum album</i>	§	2018	BL, ÖNF
Gullviva – <i>Primula veris</i>	§	2018	BL, ÖNF
Ålgräs – <i>Zostera marina</i>	VU, ÅGP	2020	BL, ÖNF

Källa/uppgiftslämnare är Boel Lanne (BL), Öckerö Naturskyddsförening (ÖNF)

Sammanställning av inkomna yttranden under remissen för Grötö Knötens naturreservat 4 april 2023 – 12 juni 2023

Namn/organisation	Synpunkter	Kommunens svar
1. Kustbevakningen	1.1 Har utifrån sitt verksamhetsområde inga synpunkter på förslag till beslut.	
2. Ellevio AB	2.1 Har utöver luftledningen, som nämns i förslaget, markförlagda ledningar och en transformatorstation inom naturreservatet. 2.2 Utreder möjligheten att förlägga luftledningen i mark. Det framgår att det utan tillstånd från kommunen är förbjudet att anlägga ledningar och gräva ner befintlig luftledning. Det framgår dock inte av handlingarna vad som krävs för att erhålla ett sådant tillstånd. 2.3 Önskar undantag även för underhåll av de markförlagda ledningarna och transformatorstationen.	2.2 Tillstånd kan sökas hos kommunens miljöenhet och beslutas av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. 2.3 Ett undantag för de befintliga ledningarna samt transformatorstation finns nu i beslutet.
3. VA-enheten Öckerö kommun	3.1 Undrar vem som ska bekosta anläggning och tillkommande anläggningsavgift för toalettbyggnad. 3.2 Önskar enklare process för underhåll av befintliga ledningar.	3.1 Kartan med föreslagen plats för toalett har tagits bort. Det finns i dagsläget inga planer på att anlägga en toalett inom området och den plats som var utsedd i förslaget visade sig olämplig då den är för nära vattenlinjen. 3.2 Ett undantag har lagts in i beslutet som möjliggör underhåll och reparation av de kommunala ledningarna utan tillstånd.
4. Trafikverket	4.1 Förutsätter att naturreservatet inte påverkar befintlig eller framtida färjeverksamhet och dess tillhörande infrastruktur.	4.1 Beslutet hindrar inte sjöfart och ett undantag finns för underhåll, reparation och anläggning av sjösäkerhetsanordningar och sjövägmärke.
5. Länsstyrelsen	5.1 Länsstyrelsen har inget att erinra med anledning av förslaget.	
6. Peter Davidsson, ägare till Grötö 1:92	6.1 Ifrågasätter behovet av ett reservat och anser att	6.1 Att bilda naturreservatet är ett sätt att långsiktigt skydda

	förslaget skapar många begränsningar för den användning och tillgång till området som man har idag. 6.2 Anser att cykling, kärror och skrindor inte ska begränsas inom området samt att beteshagarna begränsar möjligheten till en cykeltur runt ön. 6.3 Framhåller behovet för människor med begränsad rörlighet att kunna använda sina hjälpmedel på området (rollatorer eldrivna fordon mm) 6.4 Anser att beteshagar ska uppföras så att det blir en "fri" väg/stig genom området samt att tillgängligheten kan ökas med fler grindar/genomgångar än idag. 6.5 Anser att badplatsen borde avgränsas från betesdjuren under hela året eftersom spillning inte kan anses som hygieniskt. 6.6 Framhåller att bildandet av ett reservat skulle kunna medföra ett ökat antal besökare och därmed ökat slitage på den känsliga miljön. 6.7 Tillgången till området Knöten är viktig för grötöbor och dess besökare. 6.8 Anser att strandskyddet och allemansrätten ger ett tillräckligt skydd av området. Ser inga fördelar med att bilda ett reservat. 6.9 Anser att förslaget till beslut borde ha blivit genomgången i ett möte med samtliga parter och sakägare så att alla hade fått möjlighet att ta del av övrigas synpunkter och förslag. 6.10 Anser att förslaget ger sken av att det varit en dialog med samtliga parter, men att så är inte fallet. Det har endast kallats till ett informationsmöte om denna idé för c:a 4 år sedan och då med ett delvis annat scoop än nuvarande förslag. (stora ytterligare markområden	naturområdet och framför allt att se till att det sköts så att naturvärdena bibehålls. Ett av syftena med reservatet är även att området är tillgängligt för allmänheten. 6.2 Cykling har förbjudits inom området då det finns risk för alltför stort slitage på marken och den känsliga flora som finns i området. Cyklar får ledas inom området, vilket har förtydligats i beslutet. Tar man en cykeltur runt ön är det endast cirka 300 meter man behöver leda cykeln för att komma igenom reservatet. 6.3 Barnvagnar, skrindor, permobiler och annat har inte förbjudits och får användas inom området. 6.4 Tidigare fanns de tre olika beteshagar och en "fri" väg emellan. Detta ledde till ett större slitage på stigen och klagomål från besökare som inte gillade att behöva gå så nära elstängslet. Stigens yta har blivit bättre när fåren kan beta där. Betet ger samma effekt som gräsklippning, grässvålen blir starkare och mer slittålig. Alltför små hagar är ej heller bra för djuren som trivs bättre när de får röra sig över större ytor. Grindar finns idag där stigar/gånstråk korsar stängslet. Önskemål om ytterligare passage går att framföra till förvaltaren. 6.5 Betesdjuren går inte på badstranden under sommarlovsveckorna, men bete behövs i området för att hålla igenväxningsvegetation nere. Nuvarande bedömning är att bete därför behövs under delar av året, men skulle

	ägda av kommunen var tänkta att införlivas) Efter detta har det inte hörts någonting. 6.11 Anser att de som ägare i samfälligheterna inte beretts möjlighet att ge bifall/avslag till att inkorporera de samfällda områdena i reservatet. 6.12 Påvisar ett formaliafel i fastighetsägarförteckningen där Grötö 1:92 saknas.	fårspillningen på badplatsen visa sig vara en betydande olägenhet finns möjlighet för förvaltaren att vidta åtgärder framöver. 6.6 Kommunen tror inte att bildandet av reservatet kommer att vara en avgörande faktor för antalet besökare. Redan i dag utgör området ett populärt besöksmål och år 2022 ökade antalet besökare kraftigt som en följd av nya boenden på Grötö. Att bilda reservatet och få en kontinuerlig skötsel av området medför större möjlighet att informera besökare om områdets värden så att skadlig påverkan kan minimeras. 6.7 Området kommer fortsatt att vara tillgängligt för allmänheten. Reservatet möjliggör också en kontinuerlig skötsel. Utan den skötseln skulle området långsamt växa igen (likt det redan gjort en gång tidigare) och bli alltmer otillgängligt. 6.8 Bildande av reservatet tryggar skötsel av området så att naturvärden bevaras och motverkar att området växer igen. 6.9 I och med samrådet har alla fått möjlighet att yttra sig över förslaget. Det går bra att ta del av andras inkomna yttranden genom att höra av sig till kommunen. 6.10 Kommunen har ändrat formuleringen kring informationsmötet. 6.11 Ett informationsmöte har hållits där det var möjligt att framföra sina åsikter kring en framtida reservatsbildning. Alla

		sakägare har även haft möjlighet att skriftligen yttra sig över förslaget. 6.12 Felet har åtgärdats.
7. Malin Forsberg, Mats Andrén, Christina Stenvaller Jönsson, Per-Olof Jönsson, ägarna till Grötö 1:80 och Grötö 1:118	7.1 Önskar använda en yta inom reservatet som vändplats för godstransport och renhållningsfordon och vill att den ytan undantas från bildande av reservatet. Anser att denna yta saknar betydelse för de syften som anges med reservatet. 7.2 Anser att befintliga grindar inte uppfyller krav på tillgänglighet då de är för tunga och önskar en utredning kring alternativ utformning. 7.3 Anser att stigarna inom reservatet på vissa ställen är för branta, mjuka, ojämna m.m., och därmed inte uppfyller gällande krav på tillgänglighet. 7.4 Anser att en cykelparkering behövs eftersom cykling förbjuds inom reservatet samt framhåller att det är otydligt om cyklar får ledas. Vill inte att cykelparkering ska anordnas nära deras fastighet. 7.5 Anser att den västra entrén till reservatet kommer att störa deras utsikt och vill att nuvarande grind byggs om samt att kommande informationstavla ska vara av liggande typ. 7.6. Föreslår alternativa placeringar av västra entrén. 7.7 Föreslår att beteshagar ordnas så att man kan röra sig fritt emellan dessa och nå stranden utan att passera någon grind. Föreslår även att man ska kunna följa strandkanten utan att passera grindar. 7.8 Föreslår att grindar ska göras lägre så att de inte stör landskapsbilden.	7.1 Det är många fastigheter på Grötö som inte har möjlighet till godstransporter fram till sin fastighet. Större delen av det föreslagna området tillhör fastigheten Grötö 1:2, vars ägare önskar att den inkorporeras i reservatet. 7.2 De grindar som redan sitter uppe är av en välbeprövad modell som används i många andra reservat i Sverige. Vid uppförande av ytterligare grindar kommer förvaltaren att undersöka alternativa utformningar. Valet av självstängande grindar syftar till att minska risken att djuren smiter. 7.3 Alla naturreservat är inte tillgänglighetsanpassade fullt ut, så inte heller detta. De skyltar och anordningar som sätts upp inom ramen för det bidrag kommunen fått kommer att i största mån tillgänglighetsanpassas enligt grön nivå i Rapport 2009:81. Badplatsen är ej heller tillgänglighetsanpassad. 7.4 Kommunen har förtydligat att cyklar får ledas inom reservatet. Detta kommer också att framgå av de skyltar som ska sättas upp. Någon större cykelparkering är inte planerad, men ett mindre cykelställ skulle kunna ställas på lämplig plats om behovet uppstår. 7.5 Grinden vid västra entrén är redan uppförd och ingen förändring planeras i och med

	7.9 Önskar att stängsel placeras innanför murar och buskage samt att buskage sparas för småfåglar. 7.10 Anser att cykling bör tillåtas inom reservatet. Föreslår en cykelparkering i Björkdungen. 7.11 Önskar att man ska få plocka ilandfluten tång och snäckskal. 7.12 Önskar en beskrivning av hur framtida förvaltning kommer att genomföras inklusive en ekonomisk plan. 7.13 Betesdjurens vatten har tidigare fått från Grötö 1:118 kostnadsfritt, vilket inte kommer att vara aktuellt efter bildande av reservatet. Vattenfrågan måste lösas på annat sätt. 7.14 Ägarna till Grötö 1:80 undrar om bildande av reservatet påverkar deras möjlighet att bygga attefallshus.	beslutet om reservat. Informationsskylten vid samma entré kommer att vara av liggande typ enligt önskemål. 7.6 Entréerna har valts utifrån hur området används redan idag. Skillnaden med hur det är nu kommer att vara informationsskyltarna, vilka bör placeras där flest människor rör sig in och ut ur området. 7. 7 Tidigare fanns de tre olika beteshagar och en "fri" väg emellan. Detta ledde till ett större slitage på stigen och klagomål från besökare som inte gillade att behöva gå så nära elstängslet. Vägens yta har blivit bättre när fåren kan beta där. Fårbeta ger samma effekt som gräsklippning, grässvålen blir starkare och mer slittålig. Bete behövs ner till stranden för att hålla igenväxningsvegetationen borta. Att endast stängsla av stranden skulle medföra ytterligare grindpassager och begränsa möjligheten att röra sig fritt genom området. Alltför små hagar är ej heller bra för djuren som trivs bättre när de får röra sig över större ytor. 7.8 Vid uppförande av nya grindar kommer alternativa utformningar att undersökas och införas om möjligt med hänsyn till funktion och kostnad. 7.9 Stängsel har uppförts utanför murar för att möjliggöra bete runt dessa. Skötselplanen anger även röjning som en åtgärd för att hålla öppet vid murar och fornlämningar. Vissa buskar

		och träd har lämnats med hänsyn till fågelliv. 7.10 Cykling har förbjudits inom området eftersom det finns risk för alltför stort slitage på marken. Cyklar får ledas inom området, vilket har förtydligats i beslutet. Tar man en cykeltur runt ön är det endast cirka 300 meter man behöver leda cykeln för att komma igenom reservatet. OM behovet uppstår kan möjligen ett enklare cykelställ ställas ut på lämplig plats i området. 7.11 Det är tillåtet att plocka enstaka musslor eller alger. Kommunen har lagt till en text om att det är tillåtet att plocka ilandfluten tång. 7.12 Skötselplanen anger förvaltare och hur framtida skötsel ska utföras. Att en långsiktig skötsel kan tryggas var en förutsättning för att starta projektet med att bilda reservatet. 7.13 Kommunen har noterat detta och ser över andra sätt att få vatten till betesdjuren. 7.14 Grötö 1:80 ligger inte inom reservatsområdet och Plan- och bygglagen gäller precis som tidigare.
8. Grötö Ö-råd	8.1 Är positiva till förslaget och framför att det är mycket viktigt att säkerställa tillgängligheten på Knöten för framtiden, samt att långsiktigt säkerställa ett välskött och öppet landskap.	

Sakägarförteckning

Beteckning på kartan	Ägare/innehavare
FASTIGHETER INOM RESERVATET	
Grötö 1:2	Grötö Naturskyddsförening
Grötö 1:3	Öckerö kommun
Grötö 1:79	Gyllenberg Estrid Hedvig Cecilia Dödsbo
	Dödsbo: Hernevik Malin Hanna Bodil Elisabet
	Holmström, John Anders Torsten
	Holmström Björn Gustav Torsten
	Cornstedt Nilla Marie
	Horn af Åminne, Birthe Marie
	Holmström Carl Jonas
GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR INOM OMRÅDET	
GA:9 Delägare 1:78,1:82,1:94,1:125, 1:128,1:129	Se resp. Fastighetsbeteckning
Grötö 1:78	Sköldberg Karin Anna Kristina
	Enström Philip olof Fredrik
	Enström Katinka Anna Maria
Grötö 1:82	Pernevi, John Erik
	Pernevi, Linn Isabella Cecilia
	Gustafsson, Lina Maria
	Karlsson, Johan Christoffer
Grötö 1:94	Sahlén, Britt Fanny Elisabeth
	Sahlén, Stig Ivar
Grötö 1:125	Åberg, Josef
	Palmdahl, Anna Marika Åberg
Grötö 1:128	Stakeberg, Carl Fredrik
	Svendsén, Lovisa Pernilla
Grötö 1:129	Palmdahl, Paula Louise Sörensen
	Sörensen, Bengt-Göran
MARKSAMFÄLLIGHETER INOM OMRÅDET	
Grötö S:9 Delägare: 1:2,1:3,1:4,1:8, 1:12,1:14,1:15,1:27,1:28,1:29,1:3 4,1:49,1:55,1:57,1:58,1:61,1:62,1 :77,1:81,1:87,1:92,1:97,1:133, 1:138	Se resp. Fastighetsbeteckning
Grötö S:10 Delägare: 1:2,1:3,1:4,1:8, 1:12,1:14,1:15,1:27,1:28,1:29,1:3 4,1:37,1:49,1:55,1:57,1:58,1:61,1 :62,1:77,1:81,1:87,1:92,1:97, 1:133,1:138,1:39	
Grötö S:11 Delägare: 1:2,1:3,1:4,1:8, 1:12,1:14,1:15,1:27,1:28,1:29,1:3	

4,1:37,1:49,1:55,1:57,1:58,1:61,1:62,1:77,1:81,1:87,1:92,1:97,1:133,1:138,1:139	
Grötö S:12 Delägare: 1:2,1:3,1:4,1:8, 1:12,1:14,1:15,1:27,1:28,1:29,1:3 4,1:37,1:49,1:55,1:57,1:58,1:61,1:62,1:77,1:81,1:87,1:92,1:97, 1:133,1:138,1:139	
Grötö 1:2	Grötö Naturskyddsförening
Grötö 1:3 och 1:4	Öckerö kommun
Grötö 1:8	Larsson Thord Sven Magnus
Grötö 1:12 och 1:14	DHR Göteborgsavd.
Grötö 1:15	Holm Aniko
Grötö 1:27	Åkerlund, Bagg Emma Maria
	Åkerlund, Bagg Max Carl Gustaf Gabriel
Grötö 1:28	Britt-Marie Ingvarsson-Ljung
	Almström Anders Vilhelm
	Granath, Eva Maria Karin
	Rohman Jan Axel Ingmar
	Rohman Kent Johan Peter
	Ingvarsson Anna Elin Kristina
Grötö 1:29	Edit Minnona Erikssons Dödsbo
	Signe Asta Margareta Lundéns Dödsbo
Grötö 1:34	Sjölander, Hans Christian
	Jönsson, Rebecka Christina
Grötö 1:37	Tjernberg Ann Helen
Grötö 1:49	Roggentin Malte Arne
	Roggentin, Eva Christina
Grötö 1:55	BRF Grötö Huvud
Grötö 1:57	Ericsson Lars Wallentin
	Ericsson Mats Wallentin
Grötö 1:58 och 1:61	Klevner Linnea Katarina
Grötö 1:62	Klevner, Alf Bertil
	Bergendahl, Ingalill Britta Louise
Grötö 1:77	Grandab Innovation gtö AB
Grötö 1:81	Augusta Elisabet Erikssons Dödsbo
Grötö 1:87	Rohman Anne Kristina Cecilia
	Knutsen Jan Egil Martin
Grötö 1:92	Davidson Carl Peter Richard
Grötö 1:97	Kjellberg Anna Maja Beata
	Kjellberg, Caroline Eva Charlotte
Grötö 1:133	Anulf Christina Elisabeth
Grötö 1:138	Thelin Erik Bip Joel
Grötö 1:139	Thelin Tor August
RÄTTIGHETER INOM OMRÅDET	
14-öck-268.2	Till förmån för Grötö 1:15
14-Öck-1392.1	Till förmån för Grötö 1::3

14-1597.2	
14-1707.1	
1407-90/26.1	
1407-94/13.3	Till förmån för Grötö 1:115
1407-223.1	Till förmån för Grötö 1:118
1407-223.1	Fortum Distribution AB
1407-95/3.1	Telia Sonera Sverige AB
1480K-1995F18.4	Telia Sonera Sverige AB
1407-600.1	Till förmån för Grötö 1:78
1407-600.2	Till förmån för GA:9
1407-491.1	Telia Sonera Sverige AB
1407-491.2	Telia Sonera Sverige AB Ormbäraren 9 Stockholm
1407-491.3	Telia Sonera Skanova Access AB
FASTIGHETER UTANFÖR OMRÅDET	
Grötö 1:3	Öckerö Kommun
Grötö 1:62	Klevner, Alf Bertil
	Bergendahl, Ingalill Britta Louise
Grötö 1:69	Hansson, Karl Anders Sverker
	Hansson, Nunne Ann-Charlotte
	Hansson, Jan Joakim
	Hansson, Erik Waldemar
	Hansson, Carl Gustaf Sverker
	Hansson, Carl Wilhelm Arvid
Grötö 1:71	Karlsson, John Benny
	Juhlin, Anna Margareta
Grötö 1:78	Sköldberg, Karin Anna Kristina
	Enström, Philip Olof Fredrik
	Enström, Katinka Anna Maria
Grötö 1:80	Andrén, Mats Harald
	Forsberg, Malin Leifsdotter
Grötö 1:96	Williams, Lisbeth Anita Margareta
Grötö 1:116	Graf, Sara Kristin
	Graf, Jimmy Kent Rickhard
Grötö 1:118	Jönsson, Christina Lisbeth Evelyn
	Jönsson, Per-Olof
MARKSAMFÄLLIGHET UTANFÖR OMRÅDET	
S:14	Se resp. fastighetsbeteckning

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Kommunfullmäktiges beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Överklagandet ska dock lämnas till:

kommun@ockero.se

eller

Öckerö kommun
Avdelningen för Strategisk samhällsutveckling
475 80 Öckerö

Överklagande ska ske skriftligt. Det ska ha inkommit till Kommunen senast inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet. Har överklagandet kommit i rätt tid, överlämnar Kommunen överklagandet och handlingarna i ärendet till Länsstyrelsen.

I skrivelsen ska Ni ange:

- Vilket beslut Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsnumret och diarienumret
- Hur Ni begär att beslutet ska ändras och varför
- Ert namn, adress och telefonnummer
- Skrivelsen ska undertecknas av klagande eller klagandes ombud

Sändlista

Beslutet ska skickas till samtliga på sakägarförteckningen.
Förslaget ska även sändas till följande myndigheter och föreningar:

- Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- Naturvårdsverket (via Länsstyrelsen)
- Havs- och Vattenmyndigheten (via Länsstyrelsen)
- Riksantikvarieämbetet

- Trafikverket
- Försvarsmakten
- Transportstyrelsen
- Kustbevakningen
- GR, Göteborgs kommunalförbund
- Turistrådet i Västsverige
- Göteborgs ornitologiska förening
- Friluftsförbundet
- Botaniska föreningen i Göteborg
- Västsvenska kryssarklubben
- Öckerö Naturskyddsförening
- Grötö Naturskyddsförening